

Vogelaars ontdekken Rétimajor in Hongarije

Foto: Ôtte Zijlstra.

Otte Zijlstra

Eind april vertrokken we naar Hongarije voor een korte vakantie. Dit Oost-Europese land telt ruim tien miljoen inwoners en heeft een oppervlakte van 93.030 km², wat bijna drie keer de oppervlakte van Nederland is. Voor de reis moet men veertien tot zestien uur uittrekken, afhankelijk van de drukte op de weg. Nog geen honderd kilometer ten zuiden van Boedapest bevindt zich de camping 'Aucost', die door een Nederlands echtpaar wordt beheerd. Deze camping is fraai gelegen in een heuvelachtig landschap nabij het plattelandsdorp Vajta. In de omgeving is veel akkerbouw, maar gelukkig kom je ook nog 'overstukjes' tegen die door niemand gebruikt worden en waar de natuur zijn gang kan gaan. Als je van de hoofdweg af gaat, dan komt men vaak na enige tijd bos tegen. Wij verbaasden ons daarover, omdat wij helemaal niet hadden verwacht dat er zoveel 'verborgen bos' zou zijn. Het blijkt dat 19% van het totaaloppervlak in dit gebied bedekt is met bos. Daarin zijn eiken en beuken de kenmerkende soorten. In deze bossen kunnen, naast de bekende zangvogels, diverse soorten spechten aangetroffen worden, zoals Zwarte Specht en Middelste Bonte Specht.

Camping 'Aucost' ligt aan de weg nummer 63, richting Szekszard. Het landschap waar we gedurende twee uur doorheen rijden is licht heuvelachtig. We passerden de historische stad Székesfehérvár, de voormalige hoofdstad van Hongarije. Het is nu voor het vijfde jaar dat het echtpaar Hans en Liesbeth Soeterboek deze camping opengesteld heeft. Steeds meer natuurliefhebbers worden hier gastvrij ontvangen door het echtpaar, dat 's-winters nog in Nederland verblijft. Bij de camping is ook een thermaal bad gelegen. De omgeving ademt nog de sfeer van het boerenleven. De mensen staan er nog dicht bij de natuur en dit wordt ook gesymboliseerd door de vele Ooievaars die broeden in de dorpen. Omdat de nutsvoorzieningen

vaak nog bovengronds lopen, staan er veel palen in de dorpen waar de Ooievaars een nest op kunnen maken. De pittoreske dorpen waar men doorheen rijdt liggen er vriendelijk bij. Aan de kant van de weg worden streekproducten aangeboden. In de dorpen zijn de meeste huizen wel aangesloten op stromend water, maar in buurten waar veel zigeuners wonen, zijn de mensen nog afhankelijk van een openbare kraan.

Lekker vogelen begint hier al voor de tent of caravan. Op de camping en bij het nabijgelegen zwembad, kunnen verschillende soorten vogels worden gezien: Groenling, Ringmus, Zwarte Roodstaart en Draaihals. In de zomer ook Scharrelaars. De Draaihals roept in het voorjaar bijna de hele

Roodpootvalken proberen soms nesten van andere vogelsoorten te veroveren.

Foto: Otte Zijlstra.

dag door. Verder kan men de Hop regelmatig horen en soms over zien vliegen. Op hemelsbreed 1500 m ligt een zandafgraving waar we Oeverzwaluwen zagen en waar vorig jaar ook Bijeneters gebroed hebben. Ook dit jaar waren zij weer present. Omdat de Zwarte Ooievaar in de bossen in de buurt van de camping broedt, kun je die ook soms zien overvliegen. 's Avonds en soms ook overdag kun je de Kwartels horen, die zich op de landerijen rond de camping ophouden, evenals de Patrijs. Natuurlijk is er ook de Veldleeuwerik. Die staat hier nog hoog in de lucht zijn opgewekte lied ten gehore te brengen, zoals we dat vroeger bij ons gewend waren. Hier is de oproep: 'Houd de leuwerik in de lucht' nog niet nodig. Hopelijk ook niet in de toekomst als de Hongaren toetreden tot de Europese Unie. Bij stil weer hoort men 's avonds kikker- of paddenconcerten. Voer genoeg dus voor de Ooievaars. Overdag ziet men de fraai groen gekleurde Smaragdhagedis zonnen. In de schemering komen de Veldkrekels tevoorschijn. De mannetjes zitten voor hun zelf gegraven holletje langdurig en luid te striduleren. Ze wrijven daarbij hun achter-

vleugels over elkaar, waardoor ze een flink geluid kunnen produceren. Dit geluid klinkt voor ons misschien niet altijd aangenaam, maar voor de vrouwtjes is het onweerstaanbaar. (striduleren is niet hetzelfde als sjirpen, dat onder andere bij Sprinkhanen voorkomt, die laatste maken hun geluid door het over elkaar wrijven van geribde lichaamsoppervlakken, red.) In de omgeving van Vajta liggen visvijvers. Het lage gebied waar de visvijvers liggen is een betrekkelijk smalle strook die in totaal bijna 5 km lang is. Hans Soeterboek weet ze op de kaart aan te wijzen, ofschoon de namen zelf niet op de kaart vermeld staan. Rijdend via Cece en Sáregres kom je het bord Rétimajor tegen. Dat bord moet je volgen en dan kom je vanzelf bij de ingang van het gebied. Onderweg zie je veel reeën lopen. Bruine Kiekendieven vliegen laag over de rietvelden. Er komen hier ook nog Edelherten en Wilde Zwijnen voor. Deze worden door westerlingen afgeschoten tegen een flinke vergoeding. Met deze inkomsten daaruit wordt bosbeheer uitgevoerd. Bij de visvijvers aangekomen kun je, op vertoon van een dagkaart, naar binnen. Er lopen, betrekkelijk smalle, asfaltwegen door het

gebied die ruim drie kilometer lang zijn. Deze paden zijn bestemd voor het werkverkeer, maar kunnen natuurlijk ook door de vogelaars gebruikt worden. Zo nu en dan stoppen en goed rondkijken en luisteren is dan de manier om iets te ontdekken. De diverse visvijvers zijn vaak omzoomd door riet en dijkjes. Op deze dijkjes staat vaak struikgewas of bomen, waaronder Grauwe Wilg en Populieren. Het vruchtpluis dat de wilgen produceren, wordt onder andere door de Buidelmees in zijn kunstige nest verwerkt.

De waterstanden in de visvijvers zijn wisselend. Er zijn veel reigers te vinden op plaatsen waar men het water laat lekken ten behoeve van de visvangst. Aan de zuidkant van het gebied is een uitkijkpunt aangelegd. Veel vissers trekken hier met hun werphengel naartoe. Je kunt er vissen op Karper en Meerval. De visvijvers laten ze periodiek leeglopen om vervolgens met netten de vis bijeen te drijven en eruit te scheppen. Met behulp van koemest wordt de bacteriële activiteit in de visvijvers gestimuleerd en met kleine bootjes worden de vissen gevoederd met krachtvoer. Ook de andere kant, de noordwestkant, is zeker een bezoek waard. Op een bepaald punt namen we waar: 17 Blauwe Reigers, 8 Kleine Zilverreigers, 47 Grote Zilverreigers en 50

Boomkikker.

Foto: Otte Zijlstra.

Lepelaars.

Verder ook veel Kwakken, vooral in de bomen. Overdag zijn die niet zo actief, omdat het nachtreigers zijn. Het geluid van de Grote Karekiet is niet uit de lucht. Verder hoor je hier de Buidelmees veelvuldig. Goed opletten, want misschien vind je het nest en met wat geluk hangt het zodanig vrij dat je

Vissers halen de vangst uit de netten.

Foto: Otte Zijlstra.

de vogels een tijdje kunt volgen en kunt zien hoe kunstig ze het nestje in elkaar draaien. Dan blijkt ook dat ze in het geheel niet schuw zijn en dat ze onverstoord doorgaan met de nestbouw, ook al sta ik in de buurt om even te kijken naar dat handige geknutsel. De mannetjes zijn bezig met de nestbouw, het vrouwtje kiest een nest. Samen zorgen ze voor de afbouw. Dit plassengebied met wisselende waterstanden in de verschillende vijvers is natuurlijk ook in trek bij steltlopers: Zwarte Ruiters, Groenpootruiter en veel Kemphanen op doortrek. Bijzondere meeuwen: Zwartkopmeeuw en Dwergmeeuw. Heel aardig waren de diverse soorten sterns: Visdief, Witwangsterns, Witvleugelsterns en Zwarte Stern. De Roerdomp werd hier alleen gehoord, maar elders ook gezien. Ook IJsvogels komen hier voor, ondanks de strenge winters. Naast vogels is er kans op Boomkikkers en Ringslangen. Die zitten er zeker maar probeer ze maar eens te vinden. Vooral bij Boomkikkers: het oog moet er even opvallen en dan zie je er plots veel meer! De Europese Moerasschildpad is hier algemeen. Zelfs de Visotter schijnt hier voor te komen. Jammer dat met name de vogels nogal schuw zijn. Er wordt op ze gejaagd en dat kun je merken. Het zal nog wel even duren

voordat het een IBA (Important Bird Area) wordt, al zijn er plannen met World Bird Watch. Ook Foto Natura geeft impulsen af in die richting.

We hebben in deze vakantie ook Kiskunsági Nemsetie, de kleine poesta (puszta) even ten zuiden van Boedapest, tweemaal bezocht. Deze zout-steppebodems worden gekenmerkt door een specifieke vegetatie. Door het droge klimaat komen er zouten omhoog waardoor er alleen zoutminnende planten (halofyten) kunnen groeien. Hier leven nog vierhonderd Grote Trappen. We konden er een tiental lokaliseren. Eén mannetje was nog bezig met de balts (balloon display), een spectaculair gezicht. In de zomer als het gras

Rietlandschap.

Foto: Otte Zijlstra.

hoog staat is het moeilijker om ze te vinden, ondanks hun grootte. Mooi is ook te zien hoe de Roodpootvalken de nesten van Eksters en Roeken proberen over te nemen. Soms is het mogelijk vanuit de auto een paar plaatjes te maken.

Een uitgebreider verslag: van deze tocht is te vinden op internet: <http://www.natuurinfo.tk>. Informatie over de camping en over vogels in de omgeving is te vinden op <http://www.aucost.nl>.

■ Otte W. Zijlstra, Kostverlorenstraat 38, 1733 VH Nieuwe Niedorp.

LITERATUUR:

Arnold, E.N. et al. (1978): Elseviers Reptielen- en amfibieëngids, Amsterdam.

Bellmann, H. (1999): Insectengids. Tirion, Baarn.

Jonsson, L. (1994): Vogels van Europa. Tirion, Baarn.

Smaragdhagedis.

Foto: Otte Zijlstra.

Een van de vogelrijke visvijvers in het gebied.

Foto: Otte Zijlstra.